

llibreta de camp:

LA SARGANTANA CUA-ROJA ALS MUNTANYANS

Miguel A. Carretero

Dept. Biologia Animal (Vertebrats). Facultat de Biologia. Universitat de Barcelona. Av. Diagonal, 645. 08028 Barcelona

Foto: Víctor González

Les dunes de Torredembarra-Creixell-Roda gaudeixen d'un gran nombre de valors naturals. Probablement es desconeix que aquesta zona alberga una població important de sargantana cua-roja (*Acanthodactylus erythrurus*). Aquest petit rèptil insectívor és d'origen africà i aquesta platja és el lloc més al nord on la podem trobar. Es tracta d'una espècie molt adaptada a les zones àrides i càlides amb escassa vegetació, que habita des dels deserts de Marroc i Algèria fins a les estepes de Castella, l'Aragó i les terres de Ponent. És un animal robust amb potes llargues, arribant

els adults fins els 18 cm de longitud amb la cua. El dors presenta set bandes fosques, de vegades poc mareades, sobre un fons de color sorrenc i el ventre sempre és blanquinós. Els mascles tenen ocell. Els grocs als costats i els juvenils són molt foscos. A aquests últims i a les femelles en zel els apareix un color roig intens a les cuixes i a la cara ventral de la cua, característica que dona nom a l'espècie.

Necessita una temperatura més elevada que altres sargantanes: ningú no diria que un exemplar actiu assoleix per terme mig uns 34 graus de temperatura corporal malgrat no poder tenir, com és el nostre cas, una producció de calor pròpia. Per això roman inactiva tot l'hivern. A l'abril els adults surten dels seus refugis a la base dels arbusts (normalment de les bufalagues, *Thymelaea hirsuta*) i tot seguit comencen a reproduir-se. Mes i mig més tard, les femelles ponen uns quatre ous allargats d'1,5 cm de longitud, que enterren profundament a la sorra. A l'agost surten els nounats, molt foscos i d'uns 8 cm de longitud total, que ja són completament independents. Comencen llavors un llarg camí per arribar a adults a la primavera següent o bé a l'altra. Una gran part d'ells caurà presa de depredadors com ara la serp verda, les garses, els xoriguers o, fins i tot, altres sargantanes.

Encara que a la major part de la seva distribució la sargantana cua-roja menja fonamentalment formigues, als muntanyans comparteix els recursos amb les sargantanes cua-llarga (*Psammodromus algirus*) i ibèrica (*Podarcis hispanica*) i hi té una dieta més variada a base també d'aranyes i tota mena de petits insectes (escarabats, abelles, vespes, xinxes, ...). En contrast amb la sargantana comuna de paret mai no grimpa i sovint es desplaça grans distàncies des d'una mata fins a una altra, a gran velocitat. Les hores del dia per observar-les millor són les del migdia, tant a la primavera com a la tardor. A l'estiu, però, la seva activitat comença més aviat, després disminueix per tornar a mitja tarda.

Malgrat que es tracta d'una espècie estrictament protegida per la llei, la sargantana cua-roja es troba en perill d'extinció a Catalunya per culpa de les seves estrictes necessitats ecològiques i per l'alteració del seu hàbitat. El fet que una població en bon estat encara visqui a Torredembarra en una àrea protegida, on és objecte d'estudi científic, és una raó més que ens ha de fer apreciar més aquesta zona i conscienciar a tothom per respectar-la i fer-la respectar.

No trepitgis les plantes ni les arrenquis.

Queda prohibida l'entrada de gossos, per les molèsties als ocells i per raons sanitàries. (A Creixell, per l'Ordenança BOPT 293/94 i a Torredembarra pel Ban del 23/6/95)

Observa els ocells des de lluny, per evitar-los molèsties i gaudir-ne.